

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.002.04.2022

Michał Zaleski
Prezydent Miasta Torunia,
ul. Wały gen. Sikorskiego 8,
87-100 Toruń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.172.2022
Komisji Rozstrzygającej z dnia 2 grudnia 2022 r.

P/22/050 Nadzór właścicielski nad spółkami z udziałem jednostek samorządu terytorialnego oraz wpływ zobowiązań spółek na zadłużenie samorządów w województwie kujawsko-pomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Torunia, ul. Wały gen. Sikorskiego 8, 87-100 Toruń ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Zaleski, Prezydent Miasta Torunia ² – od 10 listopada 2002 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Nadzór właścicielski nad spółkami, w których jednostka samorządu terytorialnego posiadała udziały lub akcje. 2. Wpływ zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego oraz spółek działających z ich udziałem na bezpieczeństwo finansowe samorządu oraz realizację zadań publicznych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do dnia zakończenia kontroli ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem. W zakresie analizy danych sprawozdawczo-finansowych dotyczących spółek analiza obejmuje lata 2017-2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	1. Wiesław Janowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/12/2022 z 11 stycznia 2022 r. 2. Michał Trempała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/76/2022 z 6 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 1-7)

¹ Dalej: „Urząd” lub „Urząd Miasta”.

² Dalej: „Prezydent”.

³ Data zakończenia czynności kontrolnych: 29 lipca 2022 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Prezydent w sposób prawidłowy zorganizował nadzór właścicielski nad spółkami, w których Gmina Miasto Toruń⁶ posiadała udziały lub akcje⁷, a pracownicy, którym powierzył te obowiązki, byli odpowiednio przygotowani do realizacji zadań. Z należytą starannością podejmowano czynności mające na celu pozyskiwanie i wykorzystywanie wiedzy o sytuacji ekonomiczno-finansowej nadzorowanych spółek oraz czynności doboru i określenia wynagradzania członków ich zarządów i rad nadzorczych. NIK pozytywnie ocenia także przestrzeganie limitów określonych w uchwałach budżetowych. Kontrola wykazała, że zaciągając kredyty oraz udzielając poręczeń nie naruszono regulacji w tym zakresie. Indywidualny wskaźnik zadłużenia, o którym mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸, w latach 2017-2021, nie przekraczał dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w tym przepisie.

Jako nieprawidłowe oceniono m.in.:

- działania Prezydenta dopuszczające prowadzenie przez trzy spółki komercyjnej działalności gospodarczej, która nie była związana z wykonywaniem zadań własnych gminy określonych w art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁹, nie mieściła się w sferze użyteczności publicznej, o której mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej¹⁰ i nie spełniała warunków określonych w art. 10 tej ustawy w odniesieniu do działalności realizowanej poza tą sferą,
- niewykazanie (w łącznej kwocie 672 591,1 tys. zł) w latach 2017-2021 w przedkładanych Regionalnej Izbie Obrachunkowej projektach Wieloletnich Prognoz Finansowych¹¹ zobowiązań wynikających z umów wsparcia zawartych m.in. pomiędzy Miastem a dwoma spółkami. W konsekwencji przedstawione projekty WPF nie odpowiadały wymogowi realistyczności określonego w art. 226 ust. 1 pkt 1 ufp. Ponadto nieprawidłowo sporządzono sprawozdania jednostkowe (Rb-Z).

III. Opis stanu faktycznego

OBSZAR

1. Nadzór właścicielski nad spółkami, w których jednostka samorządu terytorialnego posiadała udziały lub akcje

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Miasta należało, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miasta¹², do zadań komórek organizacyjnych podlegających bezpośrednio Skarbnikowi Miasta, tj.:

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Miasto”.

⁷ Dalej: „Spółki”.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., dalej: „ufp”.

⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 559, ze zm., dalej: „ustawa o samorządzie gminnym”.

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 679, dalej: „ugk”.

¹¹ Dalej: „WPF”.

¹² Nadanym zarządzeniem nr 378 Prezydenta z dnia 30 października 2013 r. ze zm. (dalej: „Regulamin” lub „Regulamin Organizacyjny”).

- Biura Ekonomiki i Nadzoru Właścicielskiego – od 30 października 2013 r. do 30 września 2020 r. (ww. nadzorem właścicielskim zajmowało się osiem osób);
- Wydziału Planowania i Nadzoru Finansowego – od 1 października 2020 r. do 21 listopada 2021 r. (nadzorem właścicielskim zajmowało się siedem osób¹³);
- Biura Analiz i Nadzoru – od 22 listopada 2021 r. do dnia zakończenia kontroli¹⁴ (ww. nadzorem zajmowało się pięć osób¹⁵).

Wewnętrzna struktura organizacyjna i szczegółowy zakres działania ww. komórek¹⁶, zostały ustalone zarządzeniami Prezydenta, odpowiednio z 10 września 2012 r.¹⁷, 28 września 2020 r.¹⁸ i 18 listopada 2021 r.¹⁹ Do ich zadań należało m.in.:

- realizowanie nadzoru właścicielskiego w zakresie ekonomiczno-prawnym wobec spółek prawa handlowego, w których Miasto posiadało udziały lub akcje (z wyjątkiem spraw osobowych);
- analiza stopnia realizacji celów zarządczych i przygotowywanie propozycji w zakresie przyznawania wynagrodzenia zmiennego dla osób zarządzających ww. spółkami²⁰;

(akta kontroli str. 8-134)

Pracownicy, którym przypisano²¹ obowiązki związane z nadzorem właścicielskim nad spółkami z udziałem Miasta, byli odpowiednio przygotowani do realizacji tych zadań.²²

Prezydent wskazał m.in., że od 1 kwietnia 2022 r. pracę w Biurze Analiz i Nadzoru rozpoczęli dwaj nowozatrudnieni pracownicy, obejmując nowoutworzone samodzielne stanowiska ds. analiz.

(akta kontroli str. 124-195, 2721, 2724-2725)

1.2. Kierownik Referatu Nadzoru Właścicielskiego Biura Analiz i Nadzoru²³ poinformował, że w okresie objętym kontrolą, w komórkach nadzoru nie były przeprowadzane kontrole wewnętrzne, audyty lub kontrole zewnętrzne. Okresowe audyty w zakresie certyfikacji ISO 9001:2015 i ISO 9001:2008 dla Urzędu Miasta obejmowały ocenę systemu zarządzania jakością.

(akta kontroli str. 119)

1.3. Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Miasta regulowało zarządzenie Prezydenta z 20 września 2017 r.²⁴ (do 19 września 2017 r.

¹³ Od 1 kwietnia 2021 r. do 21 listopada 2021 r. – sześć osób.

¹⁴ Tj. do 8 kwietnia 2022 r.

¹⁵ Stan na 31 marca 2022 r.

¹⁶ Dalej, odpowiednio: „komórki nadzoru” lub „komórka nadzoru”.

¹⁷ Zarządzenie nr 358 Prezydenta w sprawie ustalenia wewnętrznej struktury organizacyjnej i szczegółowego zakresu działania Biura Ekonomiki i Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Torunia, ze zm.

¹⁸ Zarządzenie nr 204 Prezydenta w sprawie ustalenia wewnętrznej struktury organizacyjnej i szczegółowego zakresu działania Wydziału Planowania i Nadzoru Finansowego w Urzędzie Miasta Torunia.

¹⁹ Zarządzenie Nr 293 Prezydenta w sprawie ustalenia wewnętrznej struktury organizacyjnej i szczegółowego zakresu działania Biura Analiz i Nadzoru w Urzędzie Miasta Torunia.

²⁰ Dot. Wydziału Planowania i Nadzoru Finansowego oraz Biura Analiz i Nadzoru.

²¹ W przyjętych zakresach obowiązków, odpowiedzialności i uprawnień.

²² Uczestniczyli m.in. w szkoleniach z zakresu: nowych regulacji prawnych (Kodeks spółek handlowych, Prawo działalności gospodarczej, Prawo zamówień publicznych, zasady rachunkowości budżetowej), finansowania spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, analizy finansowej tych spółek, oceny ryzyka finansowego i kredytowego związanego z ich finansowaniem w warunkach zmian otoczenia prawnego, zasad konstruowania wieloletniej prognozy finansowej jako narzędzia zarządzania finansami spółek z udziałem Miasta.

²³ Dalej: „Kierownik Referatu”.

²⁴ Zarządzenie Nr 256 Prezydenta w sprawie uregulowania zasad nadzoru nad spółkami z udziałem Gminy Miasta Toruń, zmienione zarządzeniami Prezydenta: nr 359 z dnia 13 grudnia 2017 r. i nr 253 z dnia 1 sierpnia 2018 r.; dalej: „zarządzenie w sprawie zasad nadzoru”.

obowiązywało zarządzenie z 30 września 2015 r.²⁵). Do głównych celów nadzoru właścicielskiego należało:

- zapewnienie prawidłowej realizacji zadań i celów, dla których zostały powołane spółki;
- wzrost efektywności działania, skuteczności zarządzania i wartości spółek;
- racjonalne wykorzystanie zasobów majątkowych będących w posiadaniu spółek;
- zapewnienie przejrzystości działania spółek.

Realizacja tych celów miała odbywać się przy udziale rad nadzorczych, poprzez monitorowanie i kontrolowanie procesów zachodzących w spółkach.

Zgodnie z zarządzeniem w sprawie zasad nadzoru, do zadań komórek organizacyjnych (działów) Urzędu²⁶ oraz Zastępców Prezydenta i Skarbnika Miasta, właściwych w zakresie współpracy i nadzoru merytorycznego nad spółkami, należało:

- opiniowanie dokumentów kierowanych do zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia spółki;
- wyrażanie opinii i wniosków w sprawach dotyczących działalności spółki;
- współpraca ze spółką przy realizacji jej zadań;
- reagowanie na informacje członków rad nadzorczych w przypadku nieprawidłowości w działaniach spółki;
- uczestniczenie w zgromadzeniach wspólników lub walnych zgromadzeniach oraz innych spotkaniach związanych z działalnością spółki;
- analiza przedstawionych przez rady nadzorcze planów działalności spółek, zmian planów, informacji kwartalnych i sprawozdań rocznych spółek;
- opracowanie celów zarządczych na dany rok obrotowy dla zarządów spółek.

Zarządzenie określało ponadto m.in. obowiązki członków rad nadzorczych reprezentujących Miasto w spółkach (m.in. monitorowanie, kontrola i ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej spółki oraz istotnych dla spółki decyzji jej zarządu i efektów jego pracy);

Kierownik Referatu poinformował, że poza ww. zarządzeniami Miasto nie stosowało innych pisemnych zasad nadzoru właścicielskiego²⁷. Do spółek kierowano jednak doraźne pisma z zaleceniami Prezydenta.

(akta kontroli str. 119, 196-211)

1.4. Miasto na 1 stycznia 2017 r. posiadało udziały lub akcje o łącznej wartości nominalnej 575 996,0 tys. zł w 14 spółkach, co stanowiło 9,2 % aktywów Miasta ogółem. Wartość nominalna udziałów lub akcji Miasta w poszczególnych spółkach kształtowała się następująco:

- Toruńskie Wodociągi sp. z o.o.²⁸ – 390 986,5 tys. zł (100% kapitału zakładowego spółki²⁹);
- Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o.³⁰ – 13 618 tys. zł (100% kapitału);
- Miejski Zakład Komunikacji w Toruniu sp. z o.o.³¹ – 42 238 tys. zł (100% kapitału);

²⁵ Zarządzenie Nr 314 Prezydenta w sprawie uregulowania zasad nadzoru nad spółkami z udziałem Gminy Miasta Toruń.

²⁶ M.in. Biura Ekonomiki i Nadzoru Właścicielskiego.

²⁷ Takimi, jak np. standardy, wytyczne, procedury monitorowania działalności, oceny ekonomicznej i finansowej spółek, współpracy z radami nadzorczymi i zarządami spółek.

²⁸ Dalej: „TW”.

²⁹ Dalej: „kapitał”.

³⁰ Dalej: „MPO”.

³¹ Dalej: „MZK”.

- Toruńskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.³² – 44 186 tys. zł (100% kapitału);
- Targi Toruńskie sp. z o.o.³³ – 9 657,6 tys. zł (100% kapitału);
- Urbitor sp. z o.o.³⁴ – 2 200 tys. zł (100% kapitału);
- Toruńska Infrastruktura Sportowa sp. z o.o.³⁵ – 36 797 tys. zł (100% kapitału);
- Centrum Kulturalno-Kongresowe Jordanki sp. z o.o.³⁶ – 21 627 tys. zł (100% kapitału);
- Toruński Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.³⁷ – 2 510 tys. zł (59,9% kapitału);
- Klub Sportowy Toruń Hokejowa Spółka Akcyjna³⁸ – 200 tys. zł (75,47% kapitału);
- Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.³⁹ – 10 150 tys. zł (38,26% kapitału);
- PGE Toruń S.A. (do 13 listopada 2017 r. – EDF Toruń S.A.)⁴⁰ – 1 783,4 tys. zł (4,57% kapitału);
- Port Lotniczy Bydgoszcz S.A.⁴¹ – 41 tys. zł (0,03% kapitału);
- Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy sp. z o.o. (w likwidacji)⁴² – 1,5 tys. zł (33,33% kapitału).

Według stanu koniec 2021 r. Miasto posiadało udziały lub akcje w 14 spółkach o łącznej wartości nominalnej 652 252,3 tys. zł. Wartość nominalna udziałów lub akcji Miasta w poszczególnych spółkach kształtowała się następująco:

- TW – 390 986,5 tys. zł (100% kapitału);
- MPO – 14 491 tys. zł (100% kapitału);
- MZK – 35 320 tys. zł (100% kapitału);
- TTBS – 100 254 tys. zł (100% kapitału);
- Urbitor – 11 857,6 tys. zł (100% kapitału);
- TIS – 44 098 tys. zł (100% kapitału);
- CKKJ – 39 852 tys. zł (100% kapitału);
- TFPK – 2 510 tys. zł (59,9% kapitału);
- KST – 200 tys. zł (75,47% kapitału);
- TARR – 10 860 tys. zł (32,62% kapitału);
- PGE – 1 783,5 tys. zł (4,57% kapitału);
- PL – 38,2 tys. zł (0,03% kapitału);
- RSRH – 1,5 tys. zł (33,33% kapitału);
- Społeczna Inicjatywa Mieszkańcowa „KZN⁴³-Toruński” sp. z o.o.⁴⁴ – 3 000 tys. zł (5,88% kapitału).

Łączna wartość nominalna udziałów i akcji Miasta w spółkach wzrosła na koniec 2020 r.⁴⁵ w porównaniu z końcem 2016 r. o 182 294,3 tys. zł (o 31,6%), a na koniec

³² Dalej: „TTBS”.

³³ Dalej: „TT”.

³⁴ Dalej: „Urbitor”.

³⁵ Dalej: „TIS”.

³⁶ Dalej: „CKKJ”.

³⁷ Dalej: „TFPK”.

³⁸ Dalej: „KST”.

³⁹ Dalej: „TARR”.

⁴⁰ Dalej: „PGE”.

⁴¹ Dalej: „PL”.

⁴² Dalej: „RSRH”.

⁴³ KZN – Krajowy Zasób Nieruchomości.

⁴⁴ Dalej: „SIM”.

⁴⁵ Na koniec 2020 r. Miasto posiadało udziały lub akcje w 13 spółkach o łącznej wartości nominalnej 758 290,3 tys. zł, co stanowiło 11,2% aktywów Miasta ogółem.

2021 r. zmalała o 106 038 tys. zł (o 14%) w porównaniu z końcem 2020 r., co oznaczało, że na koniec 2021 r. była o 13,2% wyższa niż na koniec 2016 r.

W latach 2017-2021 nie zmieniła się wartość nominalna udziałów lub akcji w pięciu spółkach, tj. TW, TFPK, KST, PGE i RSRH, w sześciu wzrosła (MPO, TTBS, Urbitor, TIS, CKKJ i TARR), a w dwóch (MZK i PL) wartość ta zmalała. W 2017 r. spółka TT została połączona, poprzez przejęcie i przeniesienie całego majątku, ze spółką Urbitor, a w 2021 r. utworzono spółkę SIM.

Prezydent wyjaśnił, że zdecydował się przedłożyć projekt uchwały Radzie Miasta w sprawie utworzenia SIM w celu umożliwienia pozyskania 3 mln zł na budownictwo mieszkaniowe w Toruniu. Środki te można było otrzymać z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa, wyłącznie na tworzoną SIM, na podstawie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego. Prezydent podał również, że wnioski w sprawie dofinansowania SIM są w trakcie rozpatrywania przez KZN, a Miasto nie ponosi żadnych kosztów z tytułu działania SIM.

(akta kontroli str. 212-231, 234, 236, 511-564, 607-997, 2721, 2725)

Pięć spółek z udziałem Miasta, posiadało udziały w innych spółkach⁴⁶.

(akta kontroli str. 232-233, 772-859, 881-980)

1.5. Kierownik Referatu wskazał, że w okresie objętym kontrolą Miasto nie przeprowadzało kontroli w spółkach z jego udziałem.

Prezydent wyjaśnił, że do Miasta nie docierały niepokojące informacje lub skargi na działalność spółek, które uzasadniałyby konieczność przeprowadzania w poszczególnych spółkach dodatkowych kontroli przez współnika, czyli Miasto. Niemniej jednak zlecił w pięciu przypadkach przeprowadzenie przez rady nadzorcze doraźnych kontroli w spółkach w zakresie indywidualnych spraw zgłaszanych przez osoby fizyczne.

Ponadto Prezydent podał, że czynnością kontrolną była m.in. dogłębna analiza rocznych sprawozdań zarządów spółek z działalności za poprzedni rok, dokonywana przez Miasto jako organ nadzoru przed odbyciem zgromadzeń, a także analizowanie założeń projektów rocznych planów finansowych na kolejny rok przygotowywanych przez zarządy spółek. Stwierdził, że rady nadzorcze przedkładały Wspólnikowi kwartalne sprawozdania z działalności wraz z oceną sytuacji ekonomicznej spółek, w tym stanu realizacji planów finansowych. W razie konieczności zarządy spółek udzielały dodatkowych wyjaśnień. Informacje o działalności spółek i ich sytuacji finansowej pozyskiwała w imieniu współnika również komórka nadzoru właścicielskiego, na podstawie uzyskiwanych na bieżąco wyjaśnień od zarządu czy pracowników spółki.

(akta kontroli str. 119, 2721, 2725-2726)

1.6. W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2021 r. nastąpiły zmiany wielkości (zwiększenie lub zmniejszenie) kapitału w siedmiu spółkach, w których Miasto posiadało udziały. Badaniu poddano pięć z tych spółek, w tym cztery spółki o najwyższych kwotach zwiększeń lub zmniejszeń wysokości kapitału, w których Miasto posiadało 100% udziałów. I tak:

⁴⁶ Według stanu na 31 grudnia 2021 r. TTBS posiadała udziały w MDR Toruń sp. z o.o. o wartości 3 673 tys. zł, tj. 12,03% kapitału; Urbitor – w Przedsiębiorstwie Usług Komunalnych „Uskom” sp. z o.o. o wartości 540 tys. zł, tj. 20% kapitału (stan na 1 stycznia 2017 r.) i 35 tys. zł, tj. 20% kapitału (stan na 31 grudnia 2021 r.); PGE – w Torec sp. z o.o. o wartości 302,5 tys. zł, tj. 37,81% kapitału (stan na 1 stycznia 2017 r. i na 31 grudnia 2021 r.); TFPK – w Krajowej Grupie Poręczenia sp. z o.o. w Warszawie o wartości 10 tys. zł, tj. 0,71% kapitału (stan na 1 stycznia 2017 r. i na 31 grudnia 2021 r.) oraz w Toruńskim Laboratorium Biznesu sp. z o.o. o wartości 5 tys. zł, tj. 100% kapitału (stan na 31 grudnia 2021 r.); TARR – w Exea sp. z o.o. o wartości 11 393 tys. zł, tj. 100% kapitału (stan na 1 stycznia 2017 r.) i 27 364 tys. zł, tj. 84,64% kapitału (stan na 31 grudnia 2021 r.).

- w TTBS na podstawie: - dziewięciu uchwał Rady Miasta Torunia⁴⁷ w sprawie podwyższenia kapitału TTBS, -- 18 uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników⁴⁸ TTBS w sprawie podwyższenia kapitału, zwiększono kapitał TTBS z 44 186 tys. zł (stan na 1 stycznia 2017 r.) do 100 254 tys. zł (stan na 31 grudnia 2021 r.), tj. o 56 068 tys. zł (o 126,9%); podwyższenie kapitału miało na celu przede wszystkim współfinansowanie budowy mieszkań komunalnych⁴⁹ z wykorzystaniem środków pochodzących z Funduszu Dopłat;
- w CKKJ na podstawie: - dwóch uchwał Rady Miasta w sprawie określenia zasad wnoszenia wkładów pieniężnych przez Miasto do spółki CKKJ z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału oraz wyrażenia zgody na ustanowienie zabezpieczeń, - dziewięciu uchwał NZW CKKJ w sprawie podwyższenia kapitału, - uchwały Rady Miasta w sprawie obniżenia kapitału m.in. CKKJ, - uchwały NZW CKKJ w sprawie obniżenia kapitału i zmiany aktu założycielskiego tej spółki, kapitał uległ ostatecznie zwiększeniu z 21 627 tys. zł (stan na 1 stycznia 2017 r.) do 39 852 tys. zł⁵⁰ (stan na 31 grudnia 2021 r.), tj. o 18 225 tys. zł (o 84,3%); podwyższanie kapitału CKKJ (z 21 627 tys. zł do 79 529 tys. zł⁵¹) wkładami pieniężnymi wnoszonymi przez Miasto jako jedynego wspólnika CKKJ, miało na celu zapewnienie spółce środków niezbędnych do zaspokojenia roszczeń obligatariuszy wynikających z obligacji wyemitowanych przez CKKJ na realizację projektu pn. „Zagospodarowanie terenu Jordanek na cele kulturalno-kongresowe”; obniżenie (9 czerwca 2021 r.) kapitału CKKJ z 79 529 tys. zł do 39 852 tys. zł (o 49,9%) w drodze dobrowolnego umorzenia udziałów (poprzez ich nabycie przez Miasto) nastąpiło w celu pokrycia skumulowanej straty bilansowej CKKJ za 2013 r. i za lata 2015-2020, w łącznej wysokości 39 677 tys. zł; środki pochodzące z umorzenia udziałów w ww. wysokości przeznaczono na kapitał zapasowy CKKJ;
- w TIS na podstawie: - dwóch uchwał Rady Miasta w sprawie określenia zasad wnoszenia wkładów przez Miasto do spółki TIS z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału oraz wyrażenia zgody na ustanowienie zabezpieczeń, - dziewięciu uchwał NZW TIS w sprawie podwyższenia kapitału, - uchwały Rady Miasta w sprawie obniżenia kapitału m.in. TIS, - uchwały NZW TIS w sprawie obniżenia kapitału i zmiany aktu założycielskiego tej spółki, kapitał uległ ostatecznie zwiększeniu z 36 797 tys. zł (stan na 1 stycznia 2017 r.) do 44 098 tys. zł⁵² (stan na 31 grudnia 2021 r.), tj. o 7 301 tys. zł (o 19,8%); podwyższanie kapitału TIS (z 36 797 tys. zł do 82 036 tys. zł⁵³) wkładami pieniężnymi wnoszonymi przez Miasto jako jedynego wspólnika tej spółki, miało na celu zapewnienie jej środków niezbędnych do zaspokojenia roszczeń obligatariuszy wynikających z obligacji długoterminowych zabezpieczonych, wyemitowanych przez TIS na współfinansowanie inwestycji polegającej na budowie hali widowiskowo-sportowej przy ul. Bema w Toruniu w latach 2011-2014; obniżenie (9 czerwca 2021 r.) kapitału TIS z 82 036 tys. zł do 44 098 tys. zł (o 46,2%) w drodze dobrowolnego umorzenia udziałów (poprzez ich nabycie przez Miasto)

⁴⁷ Dalej: „Rada Miasta”.

⁴⁸ Dalej: „NZW”.

⁴⁹ W tym budowa mieszkań: przy ul. 63 Pułku Piechoty 75-75D – 105 mieszkań, przy ul. Poznańskiej 294H - 69 mieszkań, przy ul. Poznańskiej 294E – 72 mieszkania, przy ul. Poznańskiej 294D – 75 mieszkań, przy ul. Hubego 19 i 19A – 48 mieszkań i 18 garaży, przy ul. Poznańskiej 294C – 75 mieszkań, przy ul. Poznańskiej 294I – 50 mieszkań.

⁵⁰ Założycielski kapitał zakładowy CKKJ wynosił 1 775 tys. zł.

⁵¹ Stan na 8 czerwca 2021 r.

⁵² Założycielski kapitał zakładowy TIS wynosił 230 tys. zł.

⁵³ Stan na 8 czerwca 2021 r.

nastąpiło w celu pokrycia skumulowanej straty bilansowej TIS za 2011 r. i za lata 2015-2020 w łącznej wysokości 37 938 tys. zł; środki pochodzące z umorzenia udziałów w ww. wysokości przeznaczono na kapitał zapasowy TIS;

- w MZK na podstawie: - trzech uchwał Rady Miasta w sprawie określenia zasad wnoszenia wkładów pieniężnych przez Miasto do spółki MZK z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału, -13 uchwał NZW spółki; - uchwały Rady Miasta w sprawie obniżenia kapitału m.in. MZK; - uchwały NZW MZK w sprawie obniżenia kapitału i zmiany aktu założycielskiego MZK, kapitał uległ ostatecznie zmniejszeniu z 42 238 tys. zł (stan na 1 stycznia 2017 r.) do 35 320 tys. zł⁵⁴ (stan na 31 grudnia 2021 r.), tj. o 6 918 tys. zł (o 16,4%); podwyższanie kapitału (z 42 238 tys. zł do 81 580 tys. zł⁵⁵) miało na celu przede wszystkim sfinansowanie (w tym poprzez emisję przez MZK obligacji) zadań realizowanych w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, takich m.in. jak: „Integracja systemu transportu miejskiego wraz z zakupem taboru tramwajowego w Toruniu – BiT-City”, „Poprawa funkcjonowania komunikacji miejskiej w Toruniu – BiT City II”, „Przebudowa układu torowo-drogowego w ul. Wały gen. Sikorskiego i al. św. Jana Pawła II wraz z budową pasa tramwajowo-autobusowego w Toruniu – BiT City II”; obniżenie (13 maja 2021 r.) kapitału MZK z kwoty 81 580 tys. zł do 35 320 tys. zł (o 56,7%) w drodze dobrowolnego umorzenia udziałów (poprzez ich nabycie przez Miasto) nastąpiło w celu pokrycia skumulowanej straty bilansowej tej spółki za lata 2015-2020 r. w łącznej wysokości 46 257,9 tys. zł; środki pochodzące z umorzenia udziałów w wysokości 46 260 tys. zł przeznaczono na kapitał zapasowy MZK;
- w MPO na podstawie: - uchwały Rady Miasta w sprawie podwyższenia kapitału MPO, - uchwał NZW MPO: w sprawie podwyższenia kapitału i zmiany aktu przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego w spółkę z o.o., zwiększono kapitał z 13 618 tys. zł do 14 491 tys. zł, tj. o 873 tys. zł (o 6,4%); zwiększenie kapitału nastąpiło wskutek wniesienia przez Miasto (jako jedynego wspólnika) do spółki MPO aportem częściowo zabudowanej działki, celem jej wykorzystania przez MPO dla rozwoju spółki (poszerzenia jej infrastruktury technicznej).

(akta kontroli str. 237-497, 607-997)

1.7. Miasto w okresie objętym kontrolą nie utworzyło ani nie przystąpiło do spółki, w której posiadałoby co najmniej 50% udziałów w kapitale⁵⁶.

(akta kontroli str. 213-216, 511-564)

1.8. Zasady przekazywania i pozyskiwania danych ekonomiczno-finansowych spółek regulowało zarządzenie w sprawie zasad nadzoru, o którym mowa w pkt. 1.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W okresie objętym kontrolą Prezydent pozyskiwał wiedzę na temat sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek na podstawie przekazywanych przez nie sprawozdań finansowych za lata 2016-2020, obejmujących bilanse, rachunki zysków i strat oraz informacje dodatkowe⁵⁷, wyniki badania, o którym mowa w art. 53 ust. 1a ustawy o rachunkowości, projekty uchwał wspólników, a po ich podjęciu, na podstawie przekazanych uchwał. Bieżące informacje dotyczące działalności

⁵⁴ Założycielski kapitał zakładowy MZK wynosił 31 535 tys. zł.

⁵⁵ Stan na 12 maja 2021 r.

⁵⁶ W utworzonej w 2021 r. spółce SIM udziały Miasta stanowiły 5,88% kapitału.

⁵⁷ Określone art. 45-54 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.) – dalej: „ustawa o rachunkowości”.

spółek przekazywane były także, na doraźne wnioski pracowników komórek nadzoru, telefonicznie, drogą e-mail lub zwykłą korespondencją pisemną.

Dokumenty te otrzymywano w terminach umożliwiającym ich analizę i ocenę dla potrzeb podjęcia decyzji o sposobie głosowania na zgromadzeniach (zwyczajnych walnych zgromadzeniach).

Ponadto do Urzędu Miasta wpływały dokumenty określone zarządzeniem w sprawie zasad nadzoru, takie m.in., jak komplety materiałów na odpowiednie zgromadzenia, projekty planów finansowych na kolejny rok⁵⁸, sprawozdania kwartalne z działalności spółek⁵⁹, wnioski wraz projektami uchwał zgromadzeń, dotyczące bieżących spraw spółki (np. zgoda na zbycie nieruchomości lub zgoda na zaciągnięcie zobowiązania).

Pracownicy komórek nadzoru monitorowali na bieżąco wykonywanie przez zarządy spółek obowiązku składania sprawozdania finansowego w KRS⁶⁰.

Ujemny wynik finansowy (stratę) netto za każdy rok z okresu 2017-2020 odnotowały trzy spółki, w których Miasto miało 100% udziałów:

- MZK: 4 364,5 tys. zł za 2017 r., 10 410,3 tys. zł za 2018 r., 13 385 tys. zł za 2019 r. i 10 223,2 tys. zł za 2020 r.;
- CKKJ, odpowiednio: 7 902,8 tys. zł, 7 477,8 tys. zł, 7 340,9 tys. zł i 7 339,7 tys. zł;
- TIS: 6 129,1 tys. zł, 5 647 tys. zł, 4 869,9 tys. zł i 4 338,7 tys. zł.

Ponadto stratę netto wykazały:

- KST (75,5% udziałów Miasta w kapitale w latach 2017-2021): 337,1 tys. zł za 2017 r., 642,8 tys. zł za 2018 r. i 717,9 tys. zł za 2019 r.;
- TARR (38,3% akcji Miasta na 1 stycznia 2017 r.): 3 938,8 tys. zł za 2017 r.⁶¹

Prezydent wskazał, że na ujemne wyniki finansowe w przypadku trzech spółek, tzn. MZK, CKKJ i TIS, wpływ miał fakt, że wyemitowały one obligacje na realizację inwestycji.

Wyjaśniając przyczyny strat spółki KST, Prezydent wskazał na specyfikę jej działalności, w której znaczna część przychodów pochodziła od podmiotów prywatnych i przekazywana była w formie darowizn lub umów sponsorskich.

Odnośnie przyczyn strat spółki TARR (spółka z większościami zaangażowaniem kapitałowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego jako akcjonariusza) Prezydent wyjaśnił, że uzyskany ujemny wynik finansowy za 2017 r., w kwocie 3 938,8 tys. zł, był głównie efektem straty wynikającej ze sprzedaży całości (1 764) udziałów w Kujawsko-Pomorskim Funduszu Pożyczkowym sp. z o.o., których wartość rynkowa nie była na bieżąco aktualizowana (wartość sprzedaży była o 50% niższa niż wartość księgową).

Analiza danych ekonomiczno-finansowych czterech spółek ze 100% udziałem Miasta⁶² wykazała, że wartość aktywów trwałych w przypadku:

- TW: w 2020 r. wynosiła 565 647,6 tys. zł i była wyższa o 65 093,3 tys. zł (o 13%) od wartości w 2017 r. (500 554,6 tys. zł);
- TTBS: w 2020 r. wynosiła 316 744,2 tys. zł i była wyższa o 74 504,3 tys. zł (o 30,8%) od wartości w 2017 r. (242 239,9 tys. zł);
- MPO: w 2020 r. wynosiła 66 474,7 tys. zł i była wyższa o 3 554,2 tys. zł (o 5,6%) od wartości w 2017 r. (62 920,5 tys. zł);

⁵⁸ Dotyczące spółek z jednym lub większościami udziałem Miasta.

⁵⁹ Jw.

⁶⁰ Wynikającego z art. 69 ustawy o rachunkowości.

⁶¹ Stratę netto za każdy rok z okresu 2017-2020 odnotowała też spółka PL, w której Miasto posiadało 0,03% akcji w latach 2017-2021. Strata netto spółki PL wynosiła: 9 888,4 tys. zł za 2017 r., 5 545,2 tys. zł za 2018 r., 7 773,8 tys. zł za 2019 r. i 9 588,1 tys. zł za 2020 r.

⁶² TW, MPO, TTBS i Urbitor.

- Urbitor: w 2020 r. wynosiła 21 305,3 tys. zł i była wyższa o 1 425,6 tys. zł (o 7,2%) od wartości w 2017 r. (19 879,7 tys. zł).

Prezydent wyjaśnił, że wzrost wartości aktywów trwałych TW w latach 2017-2020 wynikał z corocznych inwestycji spółki. W okresie objętym kontrolą TW realizowała zadania inwestycyjne wynikające z wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych określone uchwałami Rady Miasta, które przełożyły się na wzrost aktywów trwałych.

W przypadku TTBS Prezydent wskazał, że wzrost wartości aktywów trwałych wynikał głównie z budowy i oddania do użytku budynków mieszkalnych z przeznaczeniem na wynajem. W badanym okresie spółka oddała do użytkowania dziewięć budynków z 396 mieszkaniami. Ponadto na wzrost aktywów trwałych TTBS wpłynęło 36 730 udziałów (12%) objętych w spółce MDR Toruń sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, wykazanych jako długoterminowe aktywa finansowe w kwocie 3 707 tys. zł. Aktywa te spółka TTBS objęła za wkład niepieniężny (aport) gruntów do realizacji rządowego programu budowy mieszkań na wynajem – „Mieszkanie Plus”.

Wzrost majątku trwałego MPO w latach 2017-2020, według wyjaśnień Prezydenta, wynikał głównie z realizowanych inwestycji spółki. MPO w ww. okresie realizowała zadania inwestycyjne wynikające z wieloletnich planów inwestycyjnych, które przełożyły się na wzrost aktywów trwałych, m.in. realizowała duży projekt inwestycyjny pn. „Rozbudowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Toruniu” z dofinansowaniem ze środków unijnych.

Prezydent wyjaśnił też, że istotny wzrost w zakresie aktywów trwałych spółki Urbitor wynikał z inwestycji spółki. Spółka w latach 2018-2020 poniosła wydatki ogółem w wysokości 4 954 tys. zł, w tym związane z modernizacją targowiska miejskiego, realizacją projektu Toruń Space Labs, obsługą cmentarzy oraz rozbudową majątku eksploatowanego przez spółkę. W latach 2018-2020 spółka Urbitor dokonała odpisów amortyzacyjnych w łącznej wysokości 3 982 tys. zł.

Stan zobowiązań ww. czterech spółek przedstawiał się następująco:

- zobowiązania TW: zwiększyły się w 2020 r. w stosunku do 2017 r. o 2 561,2 tys. zł tj. o 4,8% (w tym zobowiązania długoterminowe zwiększyły się o 21 805 tys. zł, a zobowiązania krótkoterminowe zmniejszyły się o 19 243,8 tys. zł), przy czym zobowiązania na koniec 2017 r. wynosiły 53 187,5 tys. zł⁶³, na koniec 2018 r. 50 333,5 tys. zł⁶⁴, na koniec 2019 r. 48 297,7 tys. zł⁶⁵, a na koniec 2020 r. 55 748,7 tys. zł⁶⁶;
- zobowiązania TTBS: zwiększyły się w 2020 r. w stosunku do 2017 r. o 17 547,3 tys. zł, tj. o 12,2% (w tym zobowiązania długoterminowe o 17 324,4 tys. zł, a zobowiązania krótkoterminowe o 222,9 tys. zł), przy czym zobowiązania na koniec 2017 r. wynosiły 143 365,6 tys. zł⁶⁷, na koniec 2018 r. 150 128,9 tys. zł⁶⁸, na koniec 2019 r. 159 516,1 tys. zł⁶⁹, a na koniec 2020 r. 160 912,9 tys. zł⁷⁰;
- zobowiązania MPO: zwiększyły się w 2020 r. w stosunku do 2017 r. o 4 985,9 tys. zł, tj. o 25,1% (w tym zobowiązania długoterminowe zmniejszyły się o 930,6 tys. zł, a zobowiązania krótkoterminowe zwiększyły

⁶³ W tym zobowiązania długoterminowe: 18 961,2 tys. zł, a krótkoterminowe: 34 226,3 tys. zł.

⁶⁴ W tym zobowiązania długoterminowe: 24 342,5 tys. zł, a krótkoterminowe: 25 991 tys. zł.

⁶⁵ W tym zobowiązania długoterminowe: 27 582,2 tys. zł, a krótkoterminowe: 20 715,5 tys. zł.

⁶⁶ W tym zobowiązania długoterminowe: 40 766,2 tys. zł, a krótkoterminowe: 14 982,5 tys. zł.

⁶⁷ W tym zobowiązania długoterminowe: 134 890 tys. zł, a krótkoterminowe: 8 475,6 tys. zł.

⁶⁸ W tym zobowiązania długoterminowe: 140 285,2 tys. zł, a krótkoterminowe: 9 843,7 tys. zł.

⁶⁹ W tym zobowiązania długoterminowe: 150 189,9 tys. zł, a krótkoterminowe: 9 326,2 tys. zł.

⁷⁰ W tym zobowiązania długoterminowe: 152 214,4 tys. zł, a krótkoterminowe: 8 698,5 tys. zł.

się o 5 916,5 tys. zł), przy czym zobowiązania na koniec 2017 r. wynosiły 19 861,1 tys. zł⁷¹, na koniec 2018 r. 18 681,7 tys. zł⁷², na koniec 2019 r. 28 184,2 tys. zł⁷³, a na koniec 2020 r. 24 847 tys. zł⁷⁴;

- zobowiązania Urbitor: zmniejszyły się w 2020 r. w stosunku do 2017 r. o 665,2 tys. zł, tj. o 20,7% (w tym zobowiązania długoterminowe o 586,2 tys. zł, a zobowiązania krótkoterminowe o 79 tys. zł), przy czym zobowiązania na koniec 2017 r. wynosiły 3 282,1 tys. zł⁷⁵, na koniec 2018 r. 4 948,1 tys. zł⁷⁶, na koniec 2019 r. 3 723,7 tys. zł⁷⁷, a na koniec 2020 r. wynosiły 2 616,9 tys. zł⁷⁸.

Wyniki finansowe spółek kształtowały się następująco:

- TW: za 2017 r. osiągnięto zysk netto w wysokości 1 404,6 tys. zł, który za 2018 r. wzrósł do 2 321 tys. zł, a za 2019 r. – do 2 962,7 tys. zł, by za 2020 r. zmaleć do 2 149,5 tys. zł;
- TTBS: w każdym z lat objętych kontrolą odnotowano zysk netto w wysokości odpowiednio 4 432,1 tys. zł, 4 193,3 tys. zł, 5 038,6 tys. zł i 5 716,3 tys. zł;
- MPO: w każdym z lat objętych kontrolą odnotowano zysk netto w wysokości odpowiednio 864,6 tys. zł, 139 tys. zł, 69,4 tys. zł i 1 037,3 tys. zł;
- Urbitor: w każdym z lat objętych kontrolą odnotowano zysk netto w wysokości odpowiednio 708 tys. zł, 689,6 tys. zł, 807,1 tys. zł i 486 tys. zł.

Przeciętne zatrudnienie (w etatach)⁷⁹ w ww. czterech spółkach w poszczególnych latach objętych kontrolą, kształtowało się następująco:

- TW: 364,21 w 2017 r., 363,37 w 2018 r., 362,65 w 2019 r. i 348,46 w 2020 r.;
- TTBS: odpowiednio 16, 17, 17,37 i 17,72;
- MPO: 326,91, 326,23, 327,82 i 333,58;
- Urbitor: 85,25, 91,87, 89,75 i 86.

Wartości wskaźników ekonomicznych (stan na koniec roku) przedstawiały się następująco:

1) wskaźnik ogólnej oceny finansowej⁸⁰ dla:

- TW wynosił: 3,3 na koniec 2017 r., 3,1 na koniec 2018 r., 2,8 na koniec 2019 r. i 2,3 na koniec 2020 r., a więc sukcesywnie malał, co sygnalizowało pogarszającą się sytuację majątkową spółki;
- TTBS wynosił odpowiednio: 0,5, 0,6, 0,7 i 0,8, co oznaczało pozytywną tendencję w sytuacji majątkowej spółki;
- MPO wynosił: 0,9, 1, 0,7 i 0,6, a więc w latach 2018-2020 malał, co świadczyło o pogarszaniu się sytuacji majątkowej spółki;
- Urbitor wynosił: 4, 3, 3,9 i 5,1, a więc w latach 2018-2020 rósł, co oznaczało pozytywną tendencję w sytuacji majątkowej spółki;

2) wskaźnik bieżącej płynności⁸¹ dla:

- TW wynosił: 0,8 na koniec 2017 r., 1 na koniec 2018 r., 1,4 na koniec 2019 r. i 1,7 na koniec 2020 r., co oznaczało, że w latach 2019-2020 przyjmował

⁷¹ W tym zobowiązania długoterminowe: 9 208,4 tys. zł, a krótkoterminowe: 10 652,7 tys. zł.

⁷² W tym zobowiązania długoterminowe: 7 303,1 tys. zł, a krótkoterminowe: 11 378,6 tys. zł.

⁷³ W tym zobowiązania długoterminowe: 11 443,5 tys. zł, a krótkoterminowe: 16 740,7 tys. zł.

⁷⁴ W tym zobowiązania długoterminowe: 8 277,8 tys. zł, a krótkoterminowe: 16 569,2 tys. zł.

⁷⁵ W tym zobowiązania długoterminowe: 1 303,9 tys. zł, a krótkoterminowe: 1 978,2 tys. zł.

⁷⁶ W tym zobowiązania długoterminowe: 2 407,4 tys. zł, a krótkoterminowe: 2 540,7 tys. zł.

⁷⁷ W tym zobowiązania długoterminowe: 1 245,3 tys. zł, a krótkoterminowe: 2 478,4 tys. zł.

⁷⁸ W tym zobowiązania długoterminowe: 717,7 tys. zł, a krótkoterminowe: 1 899,2 tys. zł.

⁷⁹ Wraz z członkami zarządów spółek.

⁸⁰ Kapitał własny / kapitał obcy.

⁸¹ Aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe.

optymalne wartości⁸², świadczące o płynności finansowej spółki i jej zdolności do regulowania zobowiązań;

- TTBS wynosił odpowiednio: 1,9, 1,7, 2,8 i 1,6, co oznaczało, że w latach 2017-2018 i w 2020 r. spółka posiadała optymalną płynność finansową, natomiast w 2019 r. zbyt wysoka wartość tego wskaźnika była sygnałem o nieefektywnym wykorzystaniu środków pieniężnych wiążącym się z wysoką wartością inwestycji krótkoterminowych;
- MPO wynosił: 1,5, 1,4, 1,2 i 1,3, a więc przybierał optymalne wartości, świadczące o płynności finansowej spółki i jej zdolności do regulowania zobowiązań;
- Urbitor wynosił: 1,5, 1,1, 1,3 i 1,3, a więc w latach 2017 i 2019-2020 spółka posiadała optymalną płynność finansową i zdolność do regulowania zobowiązań;

3) wskaźnik rentowności sprzedaży netto⁸³ dla:

- TW wynosił: 1,7% na koniec 2017 r., 2,5% na koniec 2018 r., 2,2% na koniec 2019 r. i 2,4% na koniec 2020 r.; wzrost tego wskaźnika w latach 2017-2018 i 2019-2020 świadczył o poprawie efektów finansowych uzyskanych przez spółkę ze sprzedaży, natomiast w 2019 r. nastąpiło pogorszenie tych efektów;
- TTBS wynosił odpowiednio: 30,9%, 27%, 30,2% i 32,3%, tzn. rósł w latach 2018-2020, co świadczyło o poprawie efektów finansowych uzyskanych przez spółkę ze sprzedaży;
- MPO wynosił: 1,8%, 0,7%, 0,1% i 1,7%; spadek tego wskaźnika w latach 2017-2019 świadczył o pogorszeniu się efektów finansowych spółki; w 2020 r. nastąpiła ich poprawa;
- Urbitor wynosił: 5,7%, 5,6%, 6,3% i 4%; utrzymywanie się wskaźnika na w miarę stabilnym poziomie w latach 2017-2018 i jego wzrost w 2019 r. wskazywało na utrzymywanie się i poprawę efektów finansowych spółki na sprzedaży, jednak w 2020 r. (pandemia⁸⁴) nastąpiło wyraźne ich pogorszenie;

4) wskaźnik rentowności aktywów⁸⁵ dla:

- TW wynosił: 0,3% na koniec 2017 r., 0,4% na koniec 2018 r., 0,5% na koniec 2019 r. i 0,4% na koniec 2020 r.; wskaźnik ten rósł w latach 2017-2019, by nieznacznie zmaleć na koniec 2020 r.;
- TTBS wynosił odpowiednio: 1,7%, 1,5%, 1,5% i 1,7%;
- MPO wynosił: 1,1%, 0,2%, 0,08% i 1,2%;
- Urbitor wynosił: 3,1 %, 2,7%, 3,3% i 2%;

5) wskaźnik ogólnego zadłużenia⁸⁶ dla:

- TW wynosił: 0,2 na koniec 2017 r., 0,2 na koniec 2018 r., 0,3 na koniec 2019 r. i 0,3 na koniec 2020 r., co oznaczało, że spółka wykazywała samodzielność finansową;
- TTBS wynosił 0,6 w latach 2017-2020, co oznaczało, że udział zobowiązań w finansowaniu działalności spółki utrzymywał się na stałym poziomie i nie stwarzał ryzyka kredytowego⁸⁷;

⁸² Uznaje się, że optymalnie wskaźnik powinien oscylować w granicach 1,2-2.

⁸³ (Wynik finansowy netto / przychody ze sprzedaży) * 100.

⁸⁴ Urbitor był spółką ze 100% udziałem Miasta, odpowiadającą za zarządzanie miejskimi targowiskami, parkingami, Toruńską Giełdą przy ul. Towarowej, cmentarzami komunalnymi, a także dworcem kolejowym Toruń Główny i Centrum Targowym Park (strona: <http://urbitor.pl>, dostęp 21 marca 2022 r.). Większość zarządzanej działalności odnotowała wyraźny spadek w czasie pandemii.

⁸⁵ (Wynik finansowy / aktywa) *100.

⁸⁶ Zobowiązania ogółem / aktywa ogółem.

⁸⁷ Przyjmuje się, że wartości powyżej 0,7 dla tego wskaźnika stwarzają ryzyko kredytowe.

- MPO wynosił: 0,5 na koniec 2017 r., 0,5 na koniec 2018 r., 0,6 na koniec 2019 r. i 0,6 na koniec 2020 r., co świadczyło o niewielkim wzroście zobowiązań w finansowaniu spółki, który nie stwarzał ryzyka kredytowego;
 - Urbitor wynosił 0,2 w latach 2017-2020, co oznaczało, że udział zobowiązań w finansowaniu działalności spółki utrzymywał się na stałym, stosunkowo niskim poziomie i nie stwarzał ryzyka kredytowego;
- 6) zadłużenie kapitału własnego⁸⁸ dla:
- TW wynosiło: 0,3 na koniec 2017 r., 0,3 na koniec 2018 r., 0,4 na koniec 2019 r. i 0,4 na koniec 2020 r., co świadczyło o stosunkowo niskim udziale kapitału obcego w finansowaniu spółki⁸⁹;
 - TTBS wynosiło odpowiednio: 1,8, 1,6, 1,3 i 1,3; pomimo malejącej wielkości tego wskaźnika w latach 2017-2019, jego wielkość na koniec 2020 r. świadczyła o stosunkowo wysokim nadal poziomie finansowania spółki kapitałem obcym;
 - MPO wynosiło: 1,1, 1,1, 1,4 i 1,6, co świadczyło o rosnącym i stosunkowo wysokim poziomie finansowania spółki kapitałem obcym;
 - Urbitor wynosiło: 0,3, 0,3, 0,3 i 0,2, co wskazywało na stosunkowo niski i malejący w 2020 r. poziom finansowania spółki kapitałem obcym;
- 7) zadłużenie długoterminowe⁹⁰ dla:
- TW wynosiło: 0,05 na koniec 2017 r., 0,06 na koniec 2018 r., 0,07 na koniec 2019 r. i 0,1 na koniec 2020 r., co pomimo wzrostu tego wskaźnika świadczyło o bardzo niskim poziomie zadłużenia spółki;
 - TTBS wynosiło odpowiednio: 1,5, 1,3, 1,1 i 1, co pomimo spadku tego wskaźnika, świadczyło o wysokim zadłużeniu spółki;
 - MPO wynosiło: 0,2, 0,2, 0,3 i 0,2, co świadczyło o utrzymującym się niskim poziomie zadłużenia spółki;
 - Urbitor wynosiło: 0,07, 0,13, 0,06 i 0,04, co świadczyło o bardzo niskim zadłużeniu spółki.
- (akta kontroli str. 196-211, 213-216, 232-233, 565-604, 998-2428, 2721-2722, 2726-2729)

1.9. Rodzaj i sposób przekazywania przez spółki Miastu dokumentów dotyczących prowadzonej przez nie działalności oraz ich analizowanie i wykorzystanie, opisano w części początkowej pkt. 1.8 wystąpienia pokontrolnego.

Analiza przedmiotu działalności wszystkich (siedmiu) spółek, w których Miasto posiadało 100% udziałów⁹¹ wykazała, że odpowiadał on zakresom określonym w aktach założycielskich i umowach spółek oraz znajdował odzwierciedlenie w zapisach KRS.

Trzy spółki (TIS, CKKJ, MZK) oprócz działalności podstawowej wykonywały w latach 2017-2020 inne zadania niezwiązane z zadaniami własnymi Miasta, tj.:

- TIS m.in. prowadziła komercyjną działalność hotelową w zakresie hotelu „Meeting” oraz hostelu Międzynarodowe Centrum Spotkań Młodzieży⁹²;
- CKKJ m.in. prowadziła komercyjną działalność w zakresie świadczenia usług reklamowych na zlecenie podmiotów trzecich;
- MZK m.in. prowadziła m.in. działalność niepubliczną związaną z obrotem paliwem i innymi towarami oraz komercyjne usługi warsztatowe.

(akta kontroli str. 605-2428)

⁸⁸ Zobowiązania razem / kapitał własny.

⁸⁹ Przyjmuje się, że wielkość tego wskaźnika nie powinna być wyższa niż 1,0 dla przedsiębiorstw dużych i średnich oraz 3,0 dla przedsiębiorstw małych.

⁹⁰ Zobowiązania długoterminowe / kapitał własny.

⁹¹ Tzn. TW, MPO, MZK, TTBS, TIS, CKKJ i Urbitor.

⁹² Dalej: „MCSM”.

1.10. Na podstawie badania dokumentacji czterech spółek z udziałem Miasta⁹³, ustalono, że:

- Pracownicy Urzędu dokonywali weryfikacji kandydatów na członków rad nadzorczych tych spółek m.in. pod kątem możliwości potencjalnego naruszenia ograniczeń określonych art. 10c ust. 1 pkt 2, 4 i 5 ustawy o gospodarce komunalnej i art. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne⁹⁴; kandydaci na członków rad nadzorczych składali stosowne oświadczenia, w których stwierdzali, że nie naruszają wymaganych ograniczeń ustawowych;
- pracownicy realizujący zadania w zakresie nadzoru właścicielskiego nie pełnili jednocześnie funkcji w organach badanych spółek;
- w drodze uchwały walnego zgromadzenia określono wymogi, jakie powinni spełniać kandydaci na członków zarządu spółki; określone w powyższej uchwale wymagania dla kandydatów na członków zarządu spółki oraz warunki wykluczające z kandydowania, były zgodne z zapisami art. 22 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym⁹⁵;
- projekty uchwał w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków organu zarządzającego (zarządu) i organu nadzorczego (rady nadzorczej) spółek przygotowano zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami⁹⁶ i poddano pod głosowanie zgromadzenia wspólników w terminie określonym art. 21 ust. 1 tej ustawy⁹⁷; w przyjętych uchwałach określono cele zarządcze, służące określeniu części zmiennej wynagrodzenia członka zarządu; wysokość wynagrodzenia miesięcznego członków rady nadzorczej została określona zgodnie z art. 10 ustawy o wynagrodzeniach; wynagrodzenie nie przysługiwało za miesiąc, w którym członek rady nadzorczej nie był obecny na posiedzeniu z powodów nieusprawiedliwionych;
- przed terminem określonym w art. 21 ust. 1 ustawy o wynagrodzeniach wynagrodzenie miesięczne, a także tryb i zasady nagrody rocznej członków zarządów i rad nadzorczych spółek były określone stosownie do przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁹⁸;
- stosownie do art. 11 ustawy o wynagrodzeniach, na stronie BIP Urzędu⁹⁹ opublikowano uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków organów zarządzających i organów nadzorczych spółek z udziałem Miasta.

(akta kontroli str. 2430-2719)

1.11. Kierownik Referatu wskazał, że Miasto w ramach nadzoru sprawowanego nad spółkami w latach 2017-2022 (I kwartał) nie odnotowało stosowania przez spółki praktyk naruszających zasady gwarantujące zachowanie uczciwej i wolnej konkurencji lub nieprzestrzegania zasad równego traktowania, przejrzystości i proporcjonalności, o których mowa w art. 10 ust. 5 ustawy o gospodarce komunalnej. Działalność spółek z udziałem Miasta nie była w ww. okresie

⁹³ Tzn. TW, TTBS, MPO i Urbitor.

⁹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1110, dalej „ustawa antykorupcyjna”.

⁹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1933, ze zm., dalej: „ustawa o zarządzaniu mieniem”.

⁹⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm., dalej: „ustawa o wynagrodzeniach”.

⁹⁷ Odpowiednio: 14 kwietnia 2017 r. (TW, TTBS i Urbitor) oraz 30 maja 2017 r. – MPO.

⁹⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 2136.

⁹⁹ <http://bip.torun.pl/cms.php?Kod=1197> (dostęp: 31 marca 2022 r.).

przedmiotem zarzutów o naruszenie zasad konkurencji przez inne podmioty. Do organów Miasta nie wpływały informacje o nieprawidłowościach w tym zakresie.

(akta kontroli str. 2720)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Prezydent, w ramach sprawowanego nadzoru, nie podjął działań, by niżej wymienione spółki zaprzestały prowadzenia działalności wykraczającej poza ramy ugk. Wykonywały one bowiem częściowo działalność niezwiązaną z zadaniami własnymi gminy, wymienionymi w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, niemieszczącą się w sferze użyteczności publicznej, o której mowa w art. 1 ust. 2 ugk, a także niespełniającą warunków określonych w art. 10 tej ustawy w odniesieniu do działalności realizowanej poza tą sferą. Dotyczyło to:

- TIS w zakresie świadczenia tzw. usług zewnętrznych¹⁰⁰, obejmujących m.in.: prowadzenie hotelu „Meeting” oraz Baru Piątka na terenie obiektu hali widowiskowo-sportowej, prowadzenie hostelu MCSM. Osiągnięte przez Spółkę przychody z tego tytułu wynosiły w latach 2017, 2018 i 2020 odpowiednio 3 100,5 tys. zł, 3 101,2 tys. zł, 2 354,1 tys. zł i stanowiły 43,1%, 39,7%, 39,8% przychodów ze sprzedaży.
- CKKJ w zakresie m.in. świadczenia usług reklamowych na zlecenie podmiotów trzecich. Osiągnięte przez Spółkę przychody z tego tytułu wynosiły w latach 2017 i 2020: 30,5 tys. zł i 5,5 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 0,62% i 0,16% przychodów ze sprzedaży.
- MZK w zakresie m.in. prowadzenia działalności niepublicznej związanej z obrotem paliwem oraz świadczenia komercyjnych usług warsztatowych, napraw gwarancyjnych. Osiągnięte przez Spółkę przychody z tego tytułu wynosiły w latach 2017-2020 odpowiednio: 4 579,4 tys. zł, 5 364,7 tys. zł, 5 394,2 tys. zł, 6 296,2 tys. zł i stanowiły 6%; 7%, 6%, 9% przychodów ze sprzedaży.

Prezydent wyjaśnił, że gospodarka komunalna obejmuje zadania o charakterze użyteczności publicznej, a ustawodawca nie precyzuje katalogu tych zadań w ugk. Wskazane spółki są ważne dla rozwoju Miasta i wykonują zadania znajdujące się w katalogu zadań własnych gminy, wobec czego do ich działalności nie stosuje się ograniczeń co do sfery i zakresu ich, w istocie, pobocznej działalności (art. 10 ust 3 ugk). Dodał, że zarządy spółek dążyły do pełnego wykorzystania posiadanego majątku.

(akta kontroli str. 605-1735, 2722-2723, 2729-2732)

W ocenie NIK prowadzenie przez ww. trzy spółki działalności dodatkowej, w zakresie komercyjnej działalności hotelowej, reklamowej czy obrotu paliwem, nie mieści się w definicji zadań o charakterze użyteczności publicznej, zawartej w art. 1 ust. 2 ugk, jak również nie stanowi realizacji zadań własnych gminy, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

OCENA CZĄSTKOWA

Prezydent w sposób prawidłowy zorganizował nadzór właścicielski nad spółkami z udziałem Miasta, a pracownicy, którym powierzył te obowiązki, byli odpowiednio przygotowani do realizacji zadań. Z należytą starannością podejmowano czynności mające na celu pozyskiwanie i wykorzystywanie wiedzy o sytuacji ekonomiczno-finansowej nadzorowanych spółek oraz czynności doboru i określenia

¹⁰⁰ Niebędących usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG).

wynagradzania członków ich zarządów i rad. W prawidłowy sposób dokonywano zmian w kapitale zakładowym spółek.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła działań Prezydenta dopuszczających prowadzenie przez trzy spółki komercyjnej działalności gospodarczej, która nie była związana z wykonywaniem zadań własnych gminy określonych ustawą o samorządzie gminnym i nie mieściła się w sferze użyteczności publicznej, o której mowa w ustawie o działalności komunalnej.

2. Wpływ zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego oraz spółek działających z ich udziałem na bezpieczeństwo finansowe samorządu oraz realizację zadań publicznych

Opis stanu faktycznego

Kontrola w niniejszym zakresie przeprowadzona została przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Bydgoszczy, w trybie art. 12 ust. 2 ustawy o NIK, a z jej ustaleń wynika, że:

2.1. W latach 2017 – 2020 w budżecie Miasta wystąpił deficyt w wysokości odpowiednio: 16 142,2 tys. zł, 51 898,5 tys. zł, 101 858 tys. zł, 4 048,9 tys. zł. Źródłami jego finansowania były: w 2017 r. kredyty i pożyczki oraz wolne środki (nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu), w latach 2018-2019 w całości kredyty i pożyczki, a w 2020 r. kredyty i pożyczki, a także sprzedaż wyemitowanych papierów wartościowych. W 2021 r. odnotowano nadwyżkę budżetową w wysokości 110 305,9 tys. zł.

Na koniec poszczególnych lat 2017-2021 przychody Miasta wynosiły odpowiednio: 119 794,8 tys. zł, 152 106,6 tys. zł, 225 109,3 tys. zł, 179 821,1 tys. zł oraz 107 366 tys. zł. Rozchody w tym czasie kształtowały się na poziomie odpowiednio: 56 281, 2 tys. zł, 55 103,9 tys. zł, 59 847,6 tys. zł, 68 490,6 tys. zł oraz 100 208,7 tys. zł. Dochody (wykonane) Miasta wynosiły odpowiednio: 1 089 391,6 tys. zł, 1 196 973 tys. zł, 1 288 639,3 tys. zł, 1 439 023,8 tys. zł oraz 1 5 25 286,9 tys. zł, a wydatki: 1 105 803,7 tys. zł, 1 248 871,5 tys. zł, 1 390 497,3 tys. zł, 1 443 072,8 tys. zł oraz 1 414 980,1 tys. zł.

Wykazane w sprawdzaniach łącznych Rb-Z zadłużenie Miasta wynosiło w latach 2017-2021 odpowiednio: 889 193,5 tys. zł, 939 212,9 tys. zł, 1 065 978,3 tys. zł, 1 115 421,8 tys. zł oraz 1 030 326,2 tys. zł. Uwzględniając zawarte przez Gminę umowy wsparcia (opisane w pkt 2.5 niniejszego wystąpienia) wynosiło ono:

- na koniec 2017 r. – 1 060 334,2 tys. zł,
- na koniec 2019 r. – 1 200 496,6 tys. zł,
- na koniec 2020 r. – 1 231 628,8 tys. zł.

Na zadłużenie to składały się głównie kredyty i pożyczki długoterminowe a także zobowiązania wymagalne (z tytułów dostaw i usług).

(akta kontroli str. 2741-2751)

2.2. W WPF przyjęto planowany dług:

- na koniec 2017 r. w wysokości 992 860,5 tys. zł,
- na koniec 2018 r. w wysokości 983 460 tys. zł,
- na koniec 2019 r. w wysokości 1 093 065 tys. zł,
- na koniec 2020 r. w wysokości 1 152 065 tys. zł,
- na koniec 2021 r. w wysokości 1 137 315,8 tys. zł.

Na 2017 r. zaplanowano rozchody w wysokości 57 130 tys. zł tj. w wysokości wyższej niż wynikającej z harmonogramów spłat zobowiązań, które wynosiły

56 281,2 tys. zł. Wynikało to z różnic kursowych EUR¹⁰¹ oraz spłaty trzech zamiast czterech rat zaciągniętego kredytu.

W latach objętych kontrolą prognoza kwoty długu, stanowiącą część wieloletniej prognozy finansowej, sporządzona została na okres, na który zaciągnięto oraz planowano zaciągnąć zobowiązania stosownie do treści art. 227 ust 2 ufp.

(akta kontroli str. 2752-2754)

2.3. W okresie 2017-2021 Miasto zaciągało zobowiązania na podstawie pięciu umów kredytowych na łączną wartość 446 500 tys. zł, których zawarcie w trzech przypadkach poprzedziło przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych na wyłonienie najkorzystniejszych ofert. W 2020 r. zawarto umowę pożyczki na 1 490,4 tys. zł oraz umowę o przeprowadzenie emisji i nabycie obligacji na 65 000 tys. zł.

Umowy kredytu zawierane były na sfinansowanie deficytu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań Gminy. Zabezpieczenia stanowiły oświadczenia o poddaniu się egzekucji i weksle in blanco z deklaracją wekslową. Umowy kontrasygnował Skarbnik Miasta. W każdym przypadku RIO w Bydgoszczy wydało pozytywne opinie o możliwości spłaty kredytu.

Umowy z 27 czerwca 2019 r. zostały zawarte na podstawie uchwały Rady Miasta nr 113/19 z dnia 23 maja 2019 r. w sprawie zaciągnięcia kredytu w Europejskim Banku Inwestycyjnym na sfinansowanie planowanego deficytu Miasta w latach 201-2022. Kontrolowana jednostka posiadała w tym zakresie pozytywną opinię RIO w Bydgoszczy o możliwości spłaty zobowiązań. Wnioski o wypłaty transzy sporządzono 18 lipca 2019 r. i 6 maja 2020 r.

Zawarcie umowy o organizację i obsługę emisji obligacji nastąpiło 28 grudnia 2020 r. i dotyczyło emisji o wartości 65 000 tys. zł. z ostatecznym ich wykupem do 2029 r. Emisję przeprowadzono na podstawie uchwały Nr 545/2020 Rady Miasta z dnia 17 grudnia 2020 r., która uzyskała pozytywną opinię RIO w Bydgoszczy. Umowa została zawarta przez Prezydenta, przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta. Celem emisji obligacji była spłata planowanego deficytu oraz wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych, kredytów i pożyczek oraz finansowanie wydatków majątkowych w ramach planowanego deficytu. W 2020 r., na podstawie powyższej umowy, wyemitowano obligacje o wartości 65 000 tys. zł. Zgodnie z warunkami zawartej umowy wyemitowane obligacje nie są zabezpieczone, tj. m.in. nie posiadają określonego w warunkach emisji zabezpieczenia rzeczowego w formie hipoteki lub zastawu.

Umowa pożyczki zawarta została 4 czerwca 2020 r. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, przez Prezydenta, przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta. Pożyczka została przeznaczona na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu pożyczek i kredytów. Zabezpieczenie pożyczki stanowił weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. Spłata pożyczki przewidziana została do końca 2031 roku. Umowę zawarł Prezydent upoważniony do tego uchwałą Rady Miasta, która uzyskała pozytywną opinię RIO w Bydgoszczy w zakresie możliwości jej spłaty.

Wszystkie wykazane wyżej zobowiązania zaewidencjonowano na kontach księgowych i wykazano prawidłowo w sprawdzaniach finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 2755-2778)

¹⁰¹ Jednostka spłacała w tym czasie jeden kredyt w EUR i ustalając plan rozchodów przyjęła kurs EUR = 4,50 zł. Rzeczywisty kurs EUR, po jakim rozliczane były ówczesne spłaty rat wynosił: 4,30 zł w czerwcu 2017 roku oraz 4,32 zł w grudniu 2017 r.,

W latach 2017-2021 Miasto nie udzielało gwarancji ani poręczeń. W okresie tym aktualne pozostawały poręczenia dotyczące trzech umów kredytowych zaciągniętych przez TTBS w 2011 i 2012 r. Kondycja finansowa spółki była monitorowana w ramach stałego nadzoru właścicielskiego.

W sprawozdaniach Rb-Z według stanu na koniec IV kwartału: 2017 r., 2018 r. i 2019 r., 2020 r. i 2021 r. oraz łącznym Rb-Z Miasto wykazało 2 566,6 tys. zł wartości nominalnej niewymagalnych (potencjalnych) zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

W uchwałach budżetowych zaplanowano wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym w wysokości: w 2017 r. – 630 tys. zł, w 2018 r. – 640 tys. zł, w 2019 r. – 650 tys. zł, w 2020 r. – 660 tys. zł oraz w 2021 r. – 670 tys. zł. Stwierdzono, że w okresie 2017-2021 roku Miasto nie poniosło wydatków z tytułu udzielonych poręczeń, a także że jednostka zaplanowała w budżecie oraz WPF w roku 2017, 2018, 2019, 2020 i 2021 realistyczne kwoty poręczeń, zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 1 ufp.

(dowód: akta kontroli str. 2779-2783)

Według Prezydenta w okresie od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2021 r. Gmina bądź jej jednostki organizacyjne nie zawierały umów (innych niż umowa kredytowa, pożyczki bądź emisji papierów wartościowych) zaklasyfikowanych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego¹⁰² jako tytuł dłużny, a które następnie podlegałyby wykazywaniu w długu Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 2784)

2.4. W okresie objętym kontrolą wskaźnik spłat zobowiązań określony w art. 243 ust. 1 ufp nie przekraczał dopuszczalnego wskaźnika spłat określonego w tym przepisie. Indywidualny wskaźnik zadłużenia w poszczególnych latach objętych kontrolą posiadał następujące wartości:

- w 2017 r. – 7,38 przy dopuszczalnym wskaźniku spłaty zobowiązań określonym w art. 243 ufp (po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń) wynoszącym 14,03,
- w 2018 r. – 6,55, przy dopuszczalnym wskaźniku spłaty zobowiązań 12,07,
- w 2019 r. – 6,24, przy dopuszczalnym wskaźniku spłaty zobowiązań 11,65,
- w 2020 r. – 9,54, przy dopuszczalnym wskaźniku spłaty zobowiązań 15,73,
- w 2021 r. – 10,75, przy dopuszczalnym wskaźniku spłaty zobowiązań 16,48.

Wartości te zostały wykazane w WPF na poszczególne lata.

Wskaźnik spłaty zobowiązań ujęty w WPF bez ustawowych wyłączeń w poszczególnych latach okresu 2017-2021 wynosił odpowiednio: 8,33; 7,46, 7,21; 11,21 i 12,39.

(akta kontroli str. 2785-2789)

2.5. Wartość transferów do Spółek z udziałem Miasta w latach 2017-2021 wynosiła odpowiednio: 27 571 tys. zł, 32 469 tys. zł, 36 904 tys. zł, 29 202 tys. zł oraz 32 935 tys. zł. Aktywa ogółem Miasta na podstawie bilansu jednostki budżetowej wg stanu na 31 grudnia danego roku wynosiły: 6 265 385,9 tys. zł, 6 400 644,6 tys. zł, 6 568 061 tys. zł, 6 745 210,5 tys. zł oraz 6 974 228,5 tys. zł. Udział aktywów ogółem do transferów wynosił zatem: 0,76%, 0,26%, 0,18%, 0,27 i 0,48%.

¹⁰² Dz. U. Nr 298, poz. 1767, ze zm.

Badaniem objęto dokonanie czterech transferów majątku w latach 2017-2021 do trzech kontrolowanych spółek z udziałem Miasta, tj.:

- na podwyższenie kapitału zakładowego poprzez wkład pieniężny do TTBS na łączną kwotę 23 126 tys. zł,
- na podwyższenie kapitału zakładowego poprzez przejęcie i przeniesienie majątku TT w kwocie 9 657,6 tys. zł,
- wniesienie do spółki SIM wkładu pieniężnego w wysokości 3 000 tys. zł.

Kwoty związane z ww. transferami zostały prawidłowo zaplanowane i zrealizowane w prawidłowych wysokościach oraz terminowo.

Analizie poddano zobowiązania Miasta wobec trzech kontrolowanych spółek: CKKJ, MZK, TIS w okresie 2017-2020. Zobowiązania wobec CKKJ nie wystąpiły. Zobowiązania wobec pozostałych dwóch spółek zostały rozliczone, a wystawione faktury (w przypadku MZK – pięć, w przypadku TIS – cztery) opłacone.

(akta kontroli str. 2790-2797)

Miasto przekazywało MZK rekompensatę i dokapitalizowanie¹⁰³ poprzez objęcie udziałów, które w kontrolowanym okresie wynosiły odpowiednio: 71 493,6 tys. zł, 67 729,5 tys. zł, 73 355,2 tys. zł, 65 322 tys. zł oraz 71 199,3 tys. zł. Transfery te ujęto w uchwałach budżetowych oraz jako przedsięwzięcia w WPF.

W latach 2017-2021 Miasto nie zawierało umów wsparcia ze spółkami. W tym czasie obowiązywały umowy wsparcia z 31 października 2013 r. zawarta pomiędzy CKKJ, Miastem oraz Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. oraz z 20 grudnia 2011 r. zawarta pomiędzy TIS, Miastem a Bankiem Polska Kasa Opieki S.A.

Umowa wsparcia CKKJ została zawarta w związku z powierzeniem Spółce realizacji zadania inwestycyjnego związanego z zagospodarowaniem terenu Jordanek na cele kulturalno-kongresowe. Zadanie miało zostać sfinansowane środkami pochodzącymi z emisji przez spółkę obligacji długoterminowych do kwoty 122 870 tys. zł o terminie wykupu do 31 grudnia 2027 r. oraz obligacji krótkoterminowych do kwoty 25 000 tys. zł (celem emisji obligacji krótkoterminowych było sfinansowanie zapłaty VAT związanego z realizacją Projektu). W umowie określono formy dokonywania wsparcia finansowego przez Miasto na rzecz spółki, polegające na wnoszeniu przez Miasto dopłat przez okres 15 lat (od roku 2013 do 2027) w łącznej wysokości nieprzekraczającej 175 660 tys. zł w kwotach i terminach określonych w harmonogramie bądź na objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki i pokryciu go wkładem pieniężnym w kwocie odpowiadającej kwocie dopłat przypadającej do zapłaty. W okresie 2017-2021 Miasto dokonywało pieniężnych podwyższeń kapitału zakładowego spółki w kwotach: 13 905 tys. zł, 13 052 tys. zł, 12 869 tys. zł, 13 250 tys. zł oraz 10 605 tys. zł.

Stan zobowiązań spółki wynikający z emisji obligacji wynosił na koniec poszczególnych lat okresu 2017-2021 odpowiednio: 102 380 tys. zł, 92 140 tys. zł, 81 900 tys. zł, 71 660 tys. zł oraz 61 420 tys. zł. W ocenie RIO w Bydgoszczy zachodził ścisły związek pomiędzy przekazywaniem środków finansowych spółce a spłatą przez nią zobowiązań z tytułu emisji obligacji.

(akta kontroli str. 2800-2804, 3070-3071)

Umowa wsparcia TIS została zawarta w związku z powierzeniem spółce realizacji zadania inwestycyjnego – budowy hali widowiskowo-sportowej. Zadanie miało zostać sfinansowane środkami pochodzącymi z emisji przez ww. spółkę obligacji

¹⁰³ Na podstawie umowy Nr WGK.TO.05.2012 zawartej 28 grudnia 2012 r.

długoterminowych do kwoty 105 300 tys. zł w terminie wykupu do 31 marca 2026 r. oraz obligacji krótkoterminowych zabezpieczonych do kwoty 10 000 tys. zł (celem emisji obligacji krótkoterminowych było sfinansowanie VAT związanego z realizacją Projektu). W umowie określono formy wsparcia finansowego na rzecz Spółki polegające na wnoszeniu przez Miasto dopłat przez okres 15 lat (od roku 2012 do 2026) w łącznej wysokości nieprzekraczającej 166 457 tys. zł w kwotach i terminach określonych w harmonogramie bądź na objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki i pokryciu go wkładem pieniężnym w kwocie odpowiadającej kwocie dopłat przypadającej do zapłaty. W okresie 2017-2021 Miasto dokonywało pieniężnych podwyższeń kapitału zakładowego spółki w kwotach: 10 951 tys. zł, 9 617 tys. zł, 11 330. Tys. zł, 9 080 tys. zł oraz 9 543 tys. zł.

Stan zobowiązań spółki wynikający z emisji obligacji wynosił na koniec poszczególnych lat 2017-2021 odpowiednio: 68 760,7 tys. zł, 60 689,4 tys. zł, 52 618,2 tys. zł, 44 546,9 tys. zł oraz 36 475,7 tys. zł. W ocenie RIO w Bydgoszczy zachodził ścisły związek pomiędzy przekazywaniem środków finansowych spółce a spłatą przez nią zobowiązań z tytułu emisji obligacji.

(akta kontroli str. 2807-2811)

W kontrolowanym okresie spółkom CKKJ oraz TIS udzielono zwolnień w zakresie podatków od nieruchomości na łączną kwotę odpowiednio: 303,2 tys. zł (w latach 2020 i 2021) oraz 760,5 tys. zł (w latach 2017-2021).

Zgodnie informacją Kierownika Referatu w latach 2017-2021 Miasto nie ponosiło innych kosztów związanych z zasilaniem kontrolowanych Spółek. Nie wystąpiły takie zdarzenia jak:

- ustanowienia hipoteki na nieruchomościach Miasta na zabezpieczenie spłaty zobowiązań zaciąganych przez kontrolowane spółki,
- wystawienie promes warunkowych,
- ustanowienia zastawów na udziałach/akcjach kontrolowanych spółek lub umowy sprzedaży akcji/udziałów z opcją/obowiązkiem ich odkupu przez Miasto.

(dowód: akta kontroli str. 2813-2815)

W zakresie prowadzenia kontroli nad prawidłowym wykorzystaniem przez spółki przekazanego im majątku Kierownik Referatu, wskazał, że czynnością kontrolną była dogłębna analiza rocznych sprawozdań Zarządu z działalności za poprzedni rok, dokonywana przed odbyciem zgromadzeń. Ponadto czynnościami kontrolnymi było analizowanie założeń projektów rocznych planów finansowych na kolejny rok przygotowywanych przez Zarządy poszczególnych Spółek. Analiza dokonywana była przez komórkę nadzoru właścicielskiego Urzędu Miasta i omawiana wraz z propozycjami na naradach z udziałem Prezydenta. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości Zarządy spółek były wzywane do złożenia wyjaśnień i dodatkowych informacji, umożliwiano także dostęp do dokumentów spółki. Do organów spółek przesyłane były zalecenia do projektów rocznych planów finansowych. Zatwierdzano także plany inwestycyjne spółek. Sprawozdania kwartalne przesyłane przez poszczególne spółki po upływie I, II i III kwartału były poddawane analizie przez komórkę nadzoru właścicielskiego Urzędu Miasta. Wyniki analiz sprawozdań za II kwartał były dodatkowo omawiane podczas posiedzeń z udziałem Prezydenta a wnioski przekazywane organom spółek.

(dowód: akta kontroli str. 2816-2817, 2991)

2.6. Badaniem objęto obowiązek przekazania informacji kwartalnych według stanu na III kwartał 2020 r. oraz sprawozdania rocznego za 2020 r. przez rady nadzorcze:

MZK, TIS i CKKJ. Stwierdzono, że rady nadzorcze przekazały ww. dokumenty zgodnie z obowiązkiem określonym w wyżej wskazanych przepisach.

Analizą objęto bilanse sporządzane na koniec lat 2017-2020 spółek, w których liczba udziałów/akcji Gminy wynosiła co najmniej 50% kapitału zakładowego, tj.: TW, MPO, MZK, TTBS, Urbitor, TIS, CKKJ, TFPK, KST.

Łączne zadłużenie spółek w tym okresie wynosiło odpowiednio: 468 039 tys. zł, 495 448,9 tys. zł, 473 821,8 tys. zł i 464 639,9 tys. zł.

Zadłużenie Gminy wynosiło w latach 2017-2020 odpowiednio: 889 193,5 tys. zł, 939 212,9 tys. zł, 1 065 978,3 tys. zł oraz 1 115 421,8 tys. zł. Zadłużenie spółek w stosunku do zadłużenia Miasta¹⁰⁴ stanowiło więc w tym okresie odpowiednio: 53%, 53%, 44% i 42%.

(akta kontroli str. 2817)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2017-2021 w przekazywanych przez Prezydenta Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Bydgoszczy projektach WPF w planowanej kwocie długu nie wykazywano zobowiązań wynikających z tytułu umów wsparcia zawartych pomiędzy bankiem, Miastem - a TIS (20 grudnia 2011 r.) - CKKJJ (31 października 2013 r.).

Skutek finansowy, jaki wywołało dla Miasta zawarcie umów, był ekonomicznie podobny do umowy pożyczki lub kredytu. Przekazanie spółkom określonych zadań publicznych spowodowało, że Miasto nie było bezpośrednio obciążone procesem ich realizacji. Ciężar ich finansowania polegający na emisji obligacji przeniesiono na spółki. Przekazane wsparcie finansowe miało służyć wyłącznie zaspokojeniu roszczeń obligatariuszy z tytułu obligacji i nie mogło być przeznaczone na inne cele. Tym samym uniknięto konieczności finansowania inwestycji poprzez zaciąganie zobowiązań (pożyczka/kredyt) przez Miasto. Przyjęto natomiast mechanizm poprzez zastosowanie formy majątkowej, tj. objęcia udziałów, co zalicza się do wydatków majątkowych niezwiązanych z długiem publicznym.

W konsekwencji:

- przedstawione projekty WPF nie odpowiadały wymogowi realistyczności określonego w art. 226 ust. 1 pkt 1 ufp;
- nieprawidłowo sporządzono sprawozdania jednostkowe Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji na koniec IV kwartału poprzez nieuwzględnienie¹⁰⁵ zobowiązań wynikających z zawartych przez Miasto umów wsparcia w wysokości zobowiązań spółek z tytułu emisji obligacji, tj. odpowiednio na koniec lat 2017-2021 w kwotach: 171 140,7 tys. zł, 152 829,4 tys. zł, 134 518,2 tys. zł, 116 206,9 tys. zł, 97 895,7 tys. zł.

Powyższe jako nieprawidłowe wskazało RIO w wystąpieniu pokontrolnym będącym rezultatem kontroli wspólnej z NIK, której wyniki zostały przedstawione w całym obszarze drugim niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 2800-2813)

Prezydent wyjaśnił, że nie kwalifikowano zobowiązań wynikających z wymienionych umów, jako związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu, wobec

¹⁰⁴ Do kategorii długu Miasta nie wlicza się zadłużenia spółek komunalnych, z zastrzeżeniem zaklasyfikowania zobowiązania spółki jako tytułu dłużnego jednostki samorządu terytorialnego na podstawie przepisów art. 72 ust. 1 – 1a ufp w związku z treścią rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego.

¹⁰⁵ W części A „Zobowiązania według tytułów dłużnych” (wiersz E2 „Kredyty i pożyczki”).

czego uznawano, że nie poddają się one dyspozycji § 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego¹⁰⁶. Nie zachodził skutek ekonomiczny podobny dla kredytu lub pożyczki. W przeciwieństwie do finansowania dłużnego przekazując środki finansowe w zamian za kolejne udziały w spółkach Miasto nie mogło liczyć na zwrot zainwestowanych środków, lecz uzyskiwało odpowiednie ekwiwalentne świadczenie, które realizowało jej interes gospodarczy i w sposób definitywny powodowało wygaszenie zobowiązań spółek, które nie były już zobowiązane do zapłaty za udzielony im kapitał poprzez odsetki. Z perspektywy Miasta udzielone spółkom wpłaty stanowiły trwałe i perspektywiczne inwestycje finansowe, wiążące się z takimi samymi korzyściami, jak samo utworzenie spółki, czy też pierwotne zainwestowanie w jej kapitał. Miasto nie przyjmowało odpowiedzialności za zapłatę wobec osób trzecich, co mogłoby być interpretowane, jako skutki poręczenia a więc ekonomicznie podobne do kredytu, czy pożyczki.

Prezydent dodał także, iż w rzeczywistości nie były to zobowiązania, a podwyższenia kapitału zakładowego spółki (dokapitalizowania pieniężne) polegające na objęciu nowych udziałów w latach 2017-2021. Obejmowane nowotworzone udziały w spółce nie stanowiły spłaty zobowiązania dla Miasta, a były inwestycją w długoterminowe aktywa finansowe. Tym bardziej angażowane środki finansowe w ramach umowy wsparcia nie stanowiły zapłaty za usługi, dostawy, czy roboty budowlane realizowane na rzecz Miasta i nie prowadziły do poręczenia takiej zapłaty. Nie były więc związane z ich finansowaniem.

(akta kontroli str. 2805, 2811-2812, 3065-3069)

NIK wskazuje, że zgodnie z § 3 pkt 2 ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. tytuły dłużne dzielą się m.in. na umowy nienazwane o terminie zapłaty dłuższym niż rok, związane z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu. W art. 72 ust. 1a ufp zaznaczono natomiast, że tytuły dłużne, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3¹⁰⁷, obejmują zobowiązania finansowe wynikające ze stosunków prawnych, które nazwą odpowiadają tym tytułom dłużnym, oraz z innych stosunków prawnych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do skutków wynikających z papierów wartościowych opiewających na wierzytelności pieniężne, umów kredytów i pożyczek oraz przyjętych depozytów.

Kontrola RIO wykazała m.in., że:

- a) rzeczywistym zamiarem zawarcia wyżej wskazanych umów wsparcia było zapewnienie finansowania spółkom inwestycji, tj.: zagospodarowania terenu Jordank na cele kulturalno-kongresowe czy budowy hali widowiskowo-sportowej zlokalizowanej w Toruniu przy ulicy Bema, na finansowanie których Spółki wyemitowały obligacje,
- b) zawarte umowy wsparcia mają bezpośredni związek z realizacją przez spółki ww. zadań inwestycyjnych, gdyż w preambule tychże umów zawarto wprost zapisy, że spółki powzięły zamiar, aby Projekt został sfinansowany środkami pochodzącymi z emisji obligacji długoterminowych oraz krótkoterminowych,
- c) zachodzi ścisły związek pomiędzy przekazywaniem środków finansowych spółkom a spłatą przez nie zobowiązań z tytułu emisji obligacji - wynika bezpośrednio z wyżej wskazanych zapisów umów.

¹⁰⁶ Dz. U. Nr 298, poz. 1767, ze zm.

¹⁰⁷ Wyemitowane papiery wartościowe opiewające na wierzytelności pieniężne, zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz przyjęte depozyty.

Umowy te, poprzez pryzmat skutku ekonomicznego jaki wywołują dla Miasta, mają konsekwencje podobne do spłaty pożyczki czy kredytu przez samo Miasto, nie zaś przez jej Spółki, pomimo że proces emisji obligacji został przeniesiony właśnie na nie. Realne (finansowe) konsekwencje spłaty zobowiązań Spółek z tytułu emisji obligacji ponosi Miasto. Wsparcie finansowe cyklicznie przekazywane Spółkom służyło i ma nadal służyć wyłącznie zaspokojeniu roszczeń Obligatariuszy (Banku) z tytułu obligacji i nie może być przeznaczone na inne cele. Ciężar spłaty zobowiązań Spółek z tytułu realizacji inwestycji ponosi Miasto, a wynikająca z tych umów konieczność spłaty tych zobowiązań przesądza, że skutek ekonomiczny dla Miasta jest podobny do umowy pożyczki lub kredytu.

2. W toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w 2019 r. na „Zaciągnięcie kredytu długoterminowego na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu oraz na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu pożyczek i kredytów w wysokości 128.500.000,00 zł”, protokół z tego postępowania zatwierdził Skarbnik Miasta pomimo, że czynność ta zgodnie z treścią art. 18 ust. 2 Prawa Zamówień Publicznych¹⁰⁸ zastrzeżona była dla kierownika jednostki.

Skarbnik Miasta nie posiadał upoważnienia wydanego wprost na podstawie przepisów Prawo Zamówień Publicznych.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że zarządzenie nr 238 z dnia 31 lipca 2019 r. w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego w roku 2019, określało m.in. dokonanie wyboru banku w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych. Wykonanie zarządzenia zostało powierzone Skarbnikowi Miasta.

(akta kontroli str. 2766-2767)

Zarządzenie Prezydenta zawierało jedynie postanowienie o zaciągnięciu kredytu w banku wybranym w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych, jego przeznaczeniu, ustaleniu okresu spłaty rat, formy zabezpieczenia kredytu oraz określenia źródeł jego spłaty. Wskazać należy również, że protokół postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zawiera informacje dotyczące czynności poprzedzających wszczęcie oraz wykonywanych po zakończeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Przedłożone w trakcie kontroli dokumenty nie potwierdziły, aby ówczesny Skarbnik posiadał upoważnienie od Kierownika Zamawiającego do zatwierdzenia protokołu postępowania.

3. W księgach rachunkowych Urzędu w 2020 r. ujęto zobowiązania w wysokości 5,3 tys. zł na koncie rozrachunkowym 201-203 „Rozrachunki z dostawcami wymagalne”, w sytuacji, gdy zobowiązania te nie były zobowiązaniami wymagalnymi, bowiem termin ich zapłaty przypadał na 31 grudnia 2020 r., bądź na okres późniejszy. Tym samym nie stanowiły one zobowiązań, dla których termin płatności dla dłużnika minął. Konsekwencją było ujęcie tych zobowiązań w sprawozdaniu jednostkowym Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za 2020 rok Urzędu Miasta poprzez wykazanie w pozycji E4 „Wymagalne zobowiązania.”

Główny Księgowy Urzędu wyjaśnił, że powyższa nieprawidłowość powstała w wyniku błędnego zakwalifikowania tychże zobowiązań jako zobowiązań wymagalnych na dzień 31 grudnia 2020 r., czego konsekwencją było wykazanie powyższych zobowiązań jako zobowiązań wymagalnych w sprawozdaniu Rb-Z.

(akta kontroli str. 2748)

¹⁰⁸ Tj. ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.)

4. Nieterminowo uregulowano zobowiązanie w wysokości 1,9 tys. zł. Faktura nr FA/5/2017 z 28 listopada 2017 r. wpłynęła do Urzędu w 1 grudnia 2017 r. Termin płatności zobowiązania określono na 19 grudnia 2017. Zgodnie z zawartą umową termin płatności wynosił 21 dni od dnia wpływu dokumentów rozliczeniowych tj. do 22 grudnia 2017. Zapłata nastąpiła 5 stycznia 2018 r. Nieterminowe regulowanie zobowiązań stanowi naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp.

Główny Księgowy Urzędu wyjaśnił, że pracownik odpowiedzialny za ewidencję księgową w projekcie pn. „Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturalnego UNESCO – etap II” nie pracuje już w Urzędzie, prawdopodobnie nieumyślnie, w natłoku obowiązków nie przygotował faktury w terminie do wykonania przelewu.

(akta kontroli str. 2744-2746)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia przestrzeganie limitów określonych w uchwałach budżetowych. Kontrola wykazała, że zaciągając kredyty oraz udzielając poręczeń nie naruszono regulacji w tym zakresie. Indywidualny wskaźnik zadłużenia, o którym mowa w art. 243 ufp, w latach 2017-2021, nie przekraczał dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w tym przepisie.

Jako nieprawidłowe oceniono m.in. niewykazanie (w łącznej kwocie 672 591,1 tys. zł) w latach 2017-2021 w przedkładanych RIO projektach wieloletnich prognoz finansowych zobowiązań wynikających z umów wsparcia zawartych m.in. pomiędzy Miastem a dwoma spółkami. W konsekwencji przedstawione projekty WPF nie odpowiadały wymogowi realistyczności określonego w art. 226 ust. 1 pkt 1 ufp. Ponadto nieprawidłowo sporządzono sprawozdania jednostkowe (Rb-Z).

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Podjęcie działań zmierzających do dostosowania przedmiotu działalności TIS, CKKJ i MZK do ograniczeń wynikających z ugk.
 2. Sporządzenie korekty sprawozdań jednostkowych Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji na koniec IV kwartału w latach 2017-2021.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 29 września 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
Tomasz Sobecki

Kontroler:
(-) Michał Trempała
główny specjalista kontroli państwowej

z up. (-) Agnieszka Serlikowska
p.o. wicedyrektor

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał: (-) p.o. Dyrektor Tomasz Sobecki